

**TELE
INDUSTRIEN**
teleselskabernes
branchesamarbejde

Digitaliseringsstyrelsen

E-mail tele@digst.dk

CC: densel@digst.dk, benov@digst.dk og
orsv@digst.dk

22. oktober 2025

Bemærkninger til forslag til lov om fysisk infrastruktur til elektroniske kommunikationsnet (teleinfrastrukturlov)

Teleindustrien (TI), Dansk Erhverv (DE) DI Digital (DI) og IT-branchen (ITB) takker for muligheden for at bidrage til høringen om forslag til lov om fysisk infrastruktur til elektroniske kommunikationsnet (teleinfrastrukturlov), som indeholder den danske implementering af forordning (EU) 2024/1309 om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitinfrastruktur til elektronisk kommunikation, om ændring af forordning (EU) 2015/2120 og om ophævelse af direktiv 2014/61/EU (forordning om gigabitinfrastruktur).

TI, DE, DI og ITB har fokuseret bemærkningerne om følgende 10 udvalgte temaer:

- 1) Vejledningsmateriale og tydeliggørelse af, hvornår forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse, og hvornår teleinfrastrukturloven finder anvendelse
- 2) Tilladelsesfrie gravearbejder og forudgående meddelelse til de kompetente myndigheder
- 3) Undtagelser for annoncering og koordinering
- 4) Tidsfrister for gravearbejder
- 5) Tidsfrister for landzonetilladelser og byggetilladelse for telemaster
- 6) Krav om tinglysning af gravearbejder på private arealer
- 7) Mastedatabasen – adgang og annoncering
- 8) Adgang til fællesudnyttelse af master
- 9) Henvielse til teknisk specifikation for bygningsintern fysisk infrastruktur i BR18
- 10) Afvisning eller begrænsninger med henvielse til sikkerhedsforskrifter

Sammenfattende har TI, DE, DI og ITB følgende bemærkninger:

- 1) Generelt er lovforslaget meget svært at overskue, og systematikken i lovforslaget er ikke altid logisk. Det er tydeligt, at lovforslaget skal læses og forstås parallelt med bestemmelserne i forordningen om gigabitinfrastruktur (GIA). I det perspektiv ville det have været ønskeligt, hvis lovforslaget havde fulgt samme struktur og opbygning som forordningen, således at det var gjort lettere at veksle mellem de to sæt lovgivning. TI, DE, DI og IT skal opfordre til, at der udarbejdes en klar og lettilgængelig vejledning med oversigtsskemaer til vejledning i, hvornår loven og hvornår GIA finder anvendelse, så læserne får det fulde overblik over både EU- og nationale regler ét sted på en overskuelig måde.

- 2) GIA artikel 9 om tilladelsesfrie arbejder skal implementeres i videst muligt omfang og hurtigst muligt. Der opfordres til at gribe det store potentiale for nemmere og hurtigere udrulning af bredbånd samt afbureaukratisering, som ligger i artikel 9. TI, DE, DI og ITB opfordrer til, at mindre gravearbejder gøres tilladelsesfrie, herunder reparations- og vedligeholdelsesarbejder, kundetilslutninger og stikledninger, mindre anlægsarbejder af begrænset omfang, prøvegravninger, frigravninger, opsætning eller udskiftning af gadeskabe samt blæsning af fiberkabler. Undtagelserne skal på fastlagte vilkår og begrænsninger gælde for alle vejtyper (undtagen statsveje). Herudover opfordrer TI, DE, DI og ITB til, at der fastsættes regler om forudgående meddelelse (en notifikationsordning).
- 3) GIA artikel 6, stk. 2, giver adgang til at undtage visse gravearbejder fra pligten til at koordinere (samgravning). Kravet om koordination kan i mange situationer skabe forsinkelse og komplicere et ellers simpelt gravearbejde. Der opfordres til, at korterevarende gravearbejder og alle gravearbejder på under 2.000 m i landdistrikter/ved maks. 80 km/t og 1.000 meter i byzone/ ved maks. 50 km/t i udgangspunktet undtages fra annoncerings- og koordineringsforpligtelsen.
- 4) Lovforslagets implementering af GIA artikel 7, stk. 5, som fastsætter en hovedregel om en maksimal sagsbehandlingstid på 4 måneder vedrørende gravetilladelser synes uambitiøs. Almindeligvis er sagsbehandlingstiden i dag kortere (2-3 dage), og hvis det synes alvorligt, at der med lovforslaget tilsigtes bedre rammevilkår samt at lette og stimulere udrulningen af teleinfrastruktur (VHC-net), bør muligheden for en væsentligt kortere frist vurderes, f.eks. to uger efter modtagelse af fuldstændig ansøgning.
- 5) Lovforslagets implementering af GIA artikel 7, stk. 5, som fastsætter en hovedregel om en maksimal sagsbehandlingstid på 4 måneder vedrørende landzonetilladelser og byggetilladelse bør - ikke mindst i lyset af det eksisterende kommunale servicemål for simple konstruktioner på 40 kalenderdage - kunne lade sig gøre at overholde for telemaster. Det er TI, DE, DI og ITB's opfattelse, at det ikke er selve den bygningstekniske eller planmæssige sagsbehandling, som er den tidskrævende del af den kommunale sagsbehandling, men at det typisk er den politiske behandling og håndtering af nabo-klager, som gør sagsbehandlingen kompliceret og tidskrævende. TI, DE, DI og ITB skal derfor opfordre til, at kommunerne fastlægger retningslinjer og politikker for etablering af telemaster, således at sagerne kan behandles på et ensartet, transparent og fagligt grundlag.
- 6) Tinglysning på private matrikler, jf. infrastrukturlovens § 27. Der opfordres til, at tinglysning skal være en "kan-bestemmelse", da det ellers vil påføre teleselskaberne tinglysningsomkostninger på rundt regnet 1 mia. kr. og administrative udgifter, som skønnes at udgøre en tilsvarende udgift. Hensynet til at undgå graveskader varetages i dag via Ledningsejerregistret, og en "skal-bestemmelse" understøtter hverken afbureaukratisering eller nemmere/billigere udrulning af bredbånd. Bestemmelsen står i modsætning til målsætningen om at mindske telebranchens byrder.
- 7) TI, DE, DI og ITB anbefaler, at Mastedatabasen afvikles og erstattes af et nyt register med adgangsbegrænsninger, da radiokommunikationsnettene er samfundskritisk infrastruktur, som kan være genstand for målrettet hærværk, angreb eller terror. Indrapportering af radiodækningsplaner bør reduceres til oplysninger om tilladelsesindehaver, søgeområde og forventet idriftsættelse. Der bør alene være pligt til at indrapportere mastepositioner, da det primære formål bør være at fremme mastedeling, og oplysningerne bør alene omfatte masteejer, placering og højde. Det nye register bør målrettes lettelse af udbygning af infrastruktur og ikke fx varetage hensyn til offentlighedens interesse i at få indsigt i antennernes og masternes placering. Registret bør i stedet ind-

- 8) Fællesudnyttelse af master vil med den foreslåede lovgivningsmæssige ramme, dvs. teleinfrastrukturloven kombineret med forordningen om gigabitinfrastruktur (GIA), betyde, at anmodninger om mastedeling af eksisterende master afvises med henvisning til manglende ledig kapacitet eller anvendelig kote, hvorfor der i stedet må etableres en ny telemast i nærheden af en eksisterende ældre mast. Konsekvensen af de foreslåede ændringer vurderes derfor at blive, at det fremadrettet bliver sværere og mindre kommercielt attraktivt at udskifte master med henblik på at kunne dele masteinfrastruktur, og at der må forventes at blive etableret flere antennemaster i nærheden af eksisterende master, end tilfældet vil være med de nuværende danske regler.
- 9) Teknisk specifikation for bygningsintern fysisk infrastruktur. TI, DE, DI og ITB foreslår, at den tekniske specifikation bliver omfattet af de krav, som skal være opfyldt i forbindelse med indgivelse af byggeansøgning, jf. bygningsreglementets §§ 7-15 (ansøgning om byggetilladelse), samt §§ 40-46 (afslutning af byggesag), og at det i en vejledning beskrives, hvad der skal foreligge af dokumentation ved ansøgning af byggetilladelse, og hvad der skal dokumenteres ved færdigmelding i forhold til overholdelse af kravene i den tekniske specifikation. Det bør også fremgå, hvorledes de tekniske specifikationer bliver omfattet af byggemyndighedens stikprøvekontrol, jf. BR18, og således at Danmark opfylder forordningens krav i artikel 10, stk. 5, om inspektion på stedet af bygningerne eller et repræsentativt udsnit.
- 10) Af § 10 fremgår det, at adgang til fællesudnyttelse kan afslås med begrundelse i sikkerhedsforanstaltninger, som er fastsat i medfør af anden lovgivning, men at adgang ikke kan afslås, hvis det er muligt at give adgang ud fra en konkret vurdering og under hensyntagen til krav om fx brug af særligt sikkerhedsudstyr, sikkerhedsgodkendelse, certificering eller kvalifikationer, særlige uddannelseskrav, eller krav om ledsaget adgang m.v. TI, DE, DI og ITB støtter denne balancerede tilgang.

Uddybende bemærkninger

1) Vejledningsmateriale og tydeliggørelse af, hvornår forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse, og hvornår teleinfrastrukturloven finder anvendelse

Generelt er lovforslaget meget svært at overskue og systematikken i lovforslaget er ikke stringent logisk. Det er tydeligt, at lovforslaget skal læses og forstås parallelt med bestemmelserne i forordningen om gigabitinfrastruktur (GIA). I det perspektiv ville det have været ønskeligt, hvis lovforslaget havde fulgt samme struktur og opbygning som forordningen, således at det var gjort lettere at veksle mellem de to sæt lovgivning.

TI, DE, DI og ITB skal derfor opfordre til, at det i en vejledning gøres mere tydeligt, hvilke situationer som er reguleret af GIA, og hvilke som er reguleret af teleinfrastrukturloven, herunder at der gøres brug af en skematisk opstilling af, hvornår det ene sæt regler finder anvendelse, og hvornår det andet sæt regler anvendes.

Teleinfrastrukturloven introducerer endvidere nye termer og begreber, som alene kan forstås ud fra den helt konkrete kontekst, hvilket skaber grobund for fejlfortolkninger. Som eksempel kan nævnes definitionen i lovforslagets § 3, stk. 1, nr. 2 af "*høje konstruktioner*" og anvendelsen af denne i § 6.

Intuitivt vil læseren forstå lovforslagets § 6 som omfattende adgang til alle former for høje konstruktioner - således, som det også i dag er anvendt i den nuværende mastelov. Men det er ikke tilfældet, da det viser sig, at høje konstruktioner i § 6 kun er den delmængde af høje konstruktioner, hvor ejeren af konstruktionen hverken er netoperatør eller et offentligt or-

gan. Denne væsentlige, men lidt skjulte detalje, fremgår ikke af § 6, men skal udledes af definitionen i § 3, stk. 1, nr. 2, hvor det fremgår af det sidste sætningsled, at definitionen af "høje konstruktioner" kun finder anvendelse i det omfang, at konstruktionerne ikke er omfattet af artikel 3, stk. 1, jf. artikel 2, nr. 4, i forordningen om gigabitinfrastruktur. Denne begrænsning i anvendelsen af "høje konstruktioner" er ikke intuitiv og kan derfor give anledning til fejllæsning af loven. Dette eksempel understreger også, hvor vanskeligt tilgængeligt lovforslaget er uden en samlet vejledning.

TI, DE, DI og ITB skal opfordre til, at der udarbejdes en klar og lettilgængelig vejledning til loven med oversigtsskemaer til vejledning i, hvornår loven og hvornår GIA finder anvendelse.

2) Tilladelsesfrie gravearbejder og forudgående meddelelse til de kompetente myndigheder

Lovforslaget indeholder ikke bestemmelser om tilladelsesfrie gravearbejder eller ændringer til de nugældende regler om tilladelsesfrie gravearbejder.

Vejlovens §73, stk. 1, 2. pkt., indeholder en regel om tilladelsesfri gravearbejde ved "uopsættelige reparationsarbejder" og vejlovens § 73, stk. 8, indeholder en generel hjemmel til, at transportministeren kan undtage visse typer af gravearbejder fra kravet om tilladelse efter vejlovens § 73, stk. 1-4. Denne hjemmel er udnyttet i BKG 2023-12-12 nr. 1626, hvor det fremgår, at "mindre og korterevarende gravearbejder" kan udføres uden tilladelse, jf. § 9, stk. 1 og stk. 2, i BKG 2023-12-12 nr. 1626.

I den telepolitiske aftale 2025 fremgår det om den danske implementering af forordningen om gigabitinfrastruktur (GIA) under pejlemærke 2.3, at:

"Øget forenkling og fjernelse af tilladelseskrav, således at etableringen af mobil- og bredbåndsnet afbureaukratiseres og telebranchens byrder mindskes. Digitaliseringsministeriet afsøger mulighederne for øget tilladelsesfrihed og enklere procedurer i samarbejde med bl.a. Transportministeriet, By-, Land- og Kirkeministeriet, Social- og Boligministeriet."

Det er forudsat i forordningen om gigabitinfrastruktur artikel 9, stk. 1, at vejmyndigheden ikke må kræve tilladelse for anlægsarbejder, som omfatter a) reparations- og vedligeholdelsesarbejder af mindre omfang, b) begrænsede tekniske opgraderinger af eksisterende arbejde eller anlæg, og c) mindre anlægsarbejder. Da forordningens bestemmelser finder anvendelse fra den 12. november 2025, vil der være uoverensstemmelser mellem forordningens regler om tilladelsesfri gravning og de nugældende nationale regler.

Det følger bl.a. af artikel 288 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), at forordninger er almen gyldige, hvorfor de er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat. Det følger endvidere af artikel 4 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU), at der gælder et loyalitetsprincip mellem EU og medlemsstaterne, hvorfor parterne bistår hinanden ved gennemførelsen af de opgaver, som følger af traktaterne.

Loyalitetsprincippet i TEU artikel 4 kommer blandt andet til udtryk ved, at forordninger har fortolkningsmæssig forrang over almindelige nationale lovregler ved modstridende bestemmelser, da en forrang for nationale regler ellers ville medføre, at forordningen reelt ikke er gældende i national ret. En forrang for nationale regler vil derfor være et brud på TEUF artikel 288 og TEU artikel 4.

Af hensyn til gennemsigtigheden og retssikkerhed er der behov for at få klarlagt forståelsen af lovbemærkningerne om reparationsarbejder, idet der her blot henvises til de eksisterende regler i vejloven og til den eksisterende undtagelse for tilladelse for uopsætteligt reparationsar-

bejde. TI, DE ,DI og ITB skal bemærke, at de eksisterende regler i vejloven ikke er i overensstemmelse med den fritagelse for tilladelse, som er omfattet af forordningens artikel 9, 5 stk. 1, og som træder i kraft den 12. november 2025.

Der er således konflikt mellem vejlovens tilladelsesfrihed for "uopsættelige reparationsarbejder" og forordningens generelle tilladelsesfrihed for "reparations- og vedligeholdelsesarbejder". De danske vejmyndigheder er således, jf. TEU artikel 288 og TEU artikel 4, forpligtede til at træffe alle nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre den fulde virkning af EU-forordningen ved at undlade at anvende nationale bestemmelser, som er i strid med forordningen, idet forordningens artikel 9, stk. 1, ubetinget og præcist foreskriver, at adgangen til at foretage de anlægsarbejder, der er omfattet af punkterne a) – c) ikke må være omfattet af nogen procedure for udstedelse af tilladelse som omhandlet i artikel 7.

Det fremgår af forordningens artikel 9, stk. 2, at medlemsstaterne ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier kan fastlægge, hvilke typer anlægsarbejder tilladelsesfriheden i artikel 9, stk. 1, finder anvendelse på. TI, DE, DI og ITB forstår GIA artikel 9, stk. 2, således at medlemsstaterne kan fastsætte definitioner for, hvad der skal forstås ved begreberne i artikel 9, stk. 1. Et lignende eksempel i national ret er § 9, stk. 2 i BKG 2023-12-12 nr. 1626, som definerer "*mindre og korterevarende gravearbejder*", som er tilladelsesfrit.

Såfremt der ikke den 12. november 2025, jf. artikel 9, stk. 2, ud fra behørigt begrundede og forholdsmæssige kriterier er fastlagt, hvilke typer anlægsarbejder, der jf. artikel 9, stk. 1, er omfattet af tilladelsesfrihed, og oplysningerne om disse typer tilladelsesfrie anlægsarbejder ikke er offentliggjort via et centralt informationssted, må TI, DE, DI og ITB antage, at vejmyndigheden ikke kan kræve tilladelse for a) reparations- og vedligeholdelsesarbejder af mindre omfang, b) begrænsede tekniske opgraderinger af eksisterende arbejde eller anlæg, og c) mindre anlægsarbejder, da forordninger er almen gyldige, jf. TEUF artikel 288.

TI, DE, DI og ITB skal opfordre til, at det hurtigst muligt præciseres og offentliggøres kriterier for samt hvilke typer af mindre og korterevarende gravearbejder, der kan foretages uden en forudgående tilladelse, så der ikke opstår tvivl/tvister om de nærmere definitioner af begreberne i GIA artikel 9, stk. 1.

Fordele ved tilladelsesfrihed for mindre gravearbejder

Tilladelsesfrihed for mindre gravearbejder medfører flere fordele, idet det letter kommunerne og teleselskaberne for de administrative byrder ved at skulle ansøge og behandle en gravetilladelse.

Telekunderne vil opleve en hurtigere tilslutning til eksisterende teleanlæg og fiberkabler, som allerede ligger i vejen, fortov eller cykelsti, når en kundetilslutning og en bestilling af gravearbejdets udførelse ikke skal afvente vejmyndighedens tilladelse, men at ordren kan håndteres i ét processkridt i teleselskaberne.

Når en kunde skal tilsluttes et eksisterende nedgravet fibernet, skal der alene graves ud til en stikledning fra kablet i fortov/cykelsti og ind til den enkelte ejendom. Dette arbejde kan typisk udføres på én enkelt arbejdsdag. Når den enkelte kundetilslutning ikke forudsætter gravetilladelse, vil arbejdet kunne tilrettelægges mere effektivt, til den aftalte dag og uden risiko for ombookinger, hvilket kommer den enkelte kunde til gode i form af en hurtigere tilslutning.

I de tilfælde, hvor der skal blæses nye kabler i eksisterende føringsrør fx ved opgradering af nettet, etablering af nye forsyningskabler eller lange erhvervstilslutninger, er der ofte behov for opgravninger undervejs, typisk pga. en fysisk begrænsning af blæselængden, skidt i rørene eller trykskader fra andet gravearbejde. Med det nuværende regelsæt forudsætter dette ny ansøgning om gravetilladelse, da det ikke er omfattet den eksisterende gravetilladelse eller af bestemmelsen om "uopsættelige reparationsarbejder" i gravelovens § 73, stk. 1. Konsekven-

sen bliver dermed, at arbejdet forsinkes, indtil den nye tilladelse er givet. Der foregår typisk ingen substantiel sagsbehandling hos vejmyndigheden, men arbejdet forsinkes, og udstyret og mandskabet må afvente, at tilladelsen er givet. Det er til unødige gene for trafikken og naboerne, påfører teleselskaberne unødige udgifter og forsinker kundetilslutningen. 6

For mindre gravearbejder er der ingen saglig begrundelse for, at gravearbejder ikke skal kunne udføres tilladelsesfrit inden for de rammer og vilkår, som vejmyndigheden forudgående måtte have fastlagt og offentliggjort.

Alle gravearbejder forudsætter, at der forud for gravearbejdet iværksættelse er søgt ledningsoplysninger i LER. LER er allerede i dag det samlede, centrale informationssted for oplysninger om eksisterende ledninger og planlagte og udførte gravearbejder. Vejmyndighedens behov for oplysning om planlagte og udførte gravearbejder, som er tilladelsesfrie, vil derfor allerede i dag kunne fremsøges i LER, og eventuelle konflikter med anden råden over vej, jf. vejlovens kapitel 9, vil kunne identificeres i LER.

Forslag til undtagelse fra gravetilladelse

TI, DE, DI og ITB skal således opfordre til, at det i bekendtgørelse fastlægges, at mindre gravearbejder er tilladelsesfrie, herunder reparations- og vedligeholdelsesarbejder, kundetilslutninger og stikledninger, mindre anlægsarbejder af begrænset omfang, prøvegravninger, frigravninger, gravefrie arbejder (jordfortrængning og styret underboring), opsætning eller udskiftning af gadeskabe samt blæsning af fiber. Dvs. som minimum at undtage vedligeholdelses- og reparationsarbejder samt begrænsede tekniske opgraderinger og mindre anlægsarbejder, herunder etablering af kundestik,

- 1) I fortov eller cykelsti, der er afsluttet senest fem sammenhængende arbejdsdage efter gravearbejdets påbegyndelse, og som maksimalt har en længde på 50 meter, bredde på 2 meter og dybde på 1,5 meter.
- 2) på veje inden for tættere bebygget område, hvor den tilladte hastighed er højst 50 km/t, der er afsluttet senest fem sammenhængende arbejdsdage efter gravearbejdets påbegyndelse, og som maksimalt har en længde på 25 meter, bredde på 2 meter og dybde på 1,5 meter. Vejen skal til enhver tid kunne passeres i én kørselsretning.
- 3) på veje uden for tættere bebygget område, hvor den tilladte hastighed er højst 80 km/t, der er afsluttet senest 5 sammenhængende arbejdsdage efter gravearbejdets påbegyndelse. Gravearbejdet placeres i vejens yderrabat og har maksimalt en længde på 100 meter, bredde på 2 meter og dybde på 1,5 meter. Vejen skal til enhver tid kunne passeres i én kørselsretning.

Undtagelserne fra gravetilladelse er uanset gravemetode, og dvs. gælder også ved jordfortrængning, underboring og indvendig foring.

Forudgående meddelelse til de kompetente myndigheder (notifikationsordning)

Lovforslaget indeholder ikke en udnyttelse af beføjelserne givet til medlemsstaterne i GIA artikel 9, stk. 4. TI, DE, DI og ITB opfordrer til, at beføjelsen i GIA art. 9, stk. 4 udnyttes.

Følgende fremgår af GIA art. 9, stk. 4:

"Medlemsstaterne kan kræve, at operatører, der planlægger at udføre anlægsarbejder, der er omfattet af denne artikel, inden arbejderne påbegyndes, meddeler de kompetente myndigheder, at de har til hensigt at påbegynde anlægsarbejderne.

Denne meddelelse indebærer ikke mere end en erklæring fra operatøren om, at denne har til hensigt at påbegynde anlægsarbejderne, og fremlæggelse af de minimumsoplysninger, der er nødvendige for, at de kompetente myndigheder kan vurdere, om disse

arbejder er omfattet af undtagelsen i stk. 3. Disse minimumsoplysninger skal mindst omfatte den dato, hvor anlægsarbejderne forventes påbegyndt, deres varighed, kontaktoplysninger for den person, der er ansvarlig for udførelsen af arbejderne, og det område, der er omfattet af arbejderne.” 7

GIA artikel 9, stk. 4, giver dermed medlemsstaterne beføjelse til at fastsætte en regel om forudgående meddelelse til de kompetente myndigheder (dvs. vejmyndigheden).

Ifølge GIA artikel 9, stk. 4, skal denne meddelelse alene være en erklæring, som indeholder de minimumsoplysninger, som vejmyndigheden skal bruge for at vurdere, om arbejdet er omfattet af undtagelsen til tilladelsesfri gravearbejde som anført i GIA art. 9, stk. 3, herunder dato for arbejdets begyndelse, arbejdets varighed, kontaktoplysninger på den ansvarlige person og området for arbejdet.

Det fremgår af GIA artikel 9, stk. 3, at uanset muligheden for tilladelsesfri gravearbejde, så kan vejmyndigheden kræve tilladelse ved etablering af VHC-net, hvis a) det sker på beskyttet fysisk infrastruktur eller b) hvis det er nødvendigt af hensyn til den nationale sikkerhed.

GIA artikel 9, stk. 4, giver dermed vejmyndigheden de nødvendige oplysninger for, at denne kan vurdere, om vejmyndigheden kan kræve tilladelse, jf. GIA artikel 7, jf. GIA artikel 9, stk. 3.

Den nugældende retstilstand er, at der skal ske efteranmeldelse ved tilladelsesfri gravearbejde i form af *”uopsættelige reparationsarbejder”*, jf. vejlovens § 73, stk. 1, 2. pkt. og *”mindre, korterevarende gravearbejder”*, jf. § 9, stk. 1 og stk. 2, i BKG 2023-12-12 nr. 1626.

TI, DE, DI og ITB opfordrer til, at beføjelserne i GIA artikel 9, stk. 4 udnyttes, således at vejlovens pligt om efteranmeldelse erstattes af en pligt om forudgående meddelelse.

En regel om forudgående meddelelse vil tilsvarende gøre det muligt for vejmyndigheden at vide, at der sker gravearbejde, inden gravearbejdet påbegyndes, samt mulighed for at vurdere, om gravearbejdet, til trods for at være omfattet af GIA artikel 9, stk. 1, vil kræve tilladelse, da der etableres VHC-net på beskyttet fysisk infrastruktur eller af hensyn til den nationale sikkerhed, jf. artikel 9, stk. 3.

Denne hjemmel i GIA artikel 9, stk. 3 kan næppe udnyttes af vejmyndigheden, hvis der alene skal ske efteranmeldelse efter de nugældende regler.

TI, DE, DI og ITB bemærker tilsvarende, at det er tvivlsomt, om vejlovens pligt om efteranmeldelse er konform med formålet med GIA samt GIA artikel 9, stk. 4. GIA har blandt andet til formål at lette byrderne for telebranchen, som nævnt ovenfor og GIA artikel 9, stk. 4, giver alene en mulighed for at fastsætte en bestemmelse om forudgående meddelelse, som skal indeholde minimumsoplysninger.

En pligt om efteranmeldelse, som i sagens natur skal indeholde de samme oplysninger som en anmeldelse, vil således være mere bebyrdende for telebranchen end at skulle give en forudgående meddelelse med minimumsoplysninger. Ifølge GIA artikel 1, stk. 3, kan medlemsstaterne alene fastsætte mere bebyrdende regler, hvis foranstaltningerne har til formål at fremme fælles udnyttelse af fysisk infrastruktur eller muliggør en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur. Det er tvivlsomt, om en pligt om efteranmeldelse vil opfylde de nævnte formål, herunder muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur, og dermed være konform med GIA.

TI, DE, DI og ITB bemærker til sidst, at den nuværende efteranmeldelsespligt i vejloven 8 alene vedrører "*uopsættelige reparationsarbejder*", jf. vejlovens § 73, stk. 1, 2. pkt. og "*mindre og korterevarende gravearbejder*" jf. § 9, stk. 1 og stk. 2, i BKG 2023-12-12 nr. 1626. Vedligeholdelsesarbejde og begrænsede tekniske opgraderinger, jf. GIA artikel 9, stk. 1, vil således ikke i noget omfang være omfattet af denne efteranmeldelsespligt. Vedligeholdelsesarbejde og begrænsede tekniske opgraderinger, jf. GIA artikel 9, stk. 1, vil tilsvarende ikke være omfattet af en forudgående meddelelse, jf. GIA artikel 9, stk. 4, da denne hjemmel ikke er udnyttet i lovudkastet.

Retstilstanden efter GIA's ikrafttræden vil således være, at visse tilladelsesfri gravearbejder kræver efteranmeldelse (som måske ikke er konformt med GIA) og visse andre tilladelsesfri gravearbejder vil slet ikke kræve efteranmeldelse eller forudgående tilladelse, da GIA artikel 9, stk. 4, ikke er udnyttet.

3) Undtagelser for annoncering og koordinering

I lovforslagets § 14, stk. 1, gives Digitaliseringsstyrelsen bemyndigelse til at fritage for annonceringspligten i GIA artikel 4, stk. 1, (ret til adgang til minimumsoplysninger), artikel 4, stk. 3 (i elektronisk format og via centralt informationssted) og artikel 4, stk. 5 (adgang til undersøgelser på stedet).

I lovforslagets § 74a til teleloven gives transportministeren hjemmel til at fritage for koordineringsforpligtelsen i GIA artikel 5, stk. 2, samt efter den nye § 74, stk. 2, i teleloven at undtage for koordinationsforpligtelsen for anlægsarbejder, som ikke er omfattet af GIA.

Erfaringsmæssigt er potentialet for samgravning efter koordinering af gravearbejder på kortere strækninger meget begrænset. Samgravning sker typisk kun på længere gravestrækninger eller større projektområder, hvor gravearbejdet, levering af udstyr og materiale samt håndtering af eget udstyr kan aftales og planlægges i god tid, inden arbejdet udføres. Ved kortere gravearbejder vil gevinsterne ved samgravning typisk ikke kunne opveje ulemperne.

Det er således vigtigt, at den potentielle samfundsmæssige gevinst ved samgravning, som primært består i deling af graveomkostningerne mellem parterne og minimering af generne for den kørende og gående trafik samt naboer, afvejes i forhold til de komplikationer og administrative omkostninger, der kan være forbundet med en annonceringsforpligtelse senest 2 måneder, før gravetilladelse indgives.

Kravet om annoncering 2 måneder forud for, at gravetilladelse indgives, vil i mange situationer skabe forsinkelser og komplicere et ellers simpelt gravearbejde. Langt den overvejende andel af det gravearbejde på teleledninger, som mangler at blive udført i Danmark, består af kortere gravestræk, hvor potentialet for samgravning er ikkeeksisterende eller meget begrænset.

Det fremgår blandt andet af præambelbetragtning nr. 22 og 23, at der fortsat skal bevares et investeringsincitament for udrulning i landdistrikter og afsidesliggende områder, hvorfor en undtagelse for annoncering og koordinering af samgravning i tilfælde af kortere gravestræk, vil bidrage til at opfylde dette formål.

Investeringsincitamentet i udrulning i landdistrikter og afsidesliggende områder ligger primært i, at der ikke allerede er kabler. Dette "first mover"-incitament, som også anført i præambelbetragtning nr. 23, hindres, hvis first-moveren altid skal annoncere og koordinere samgravning.

Den nuværende koordineringsforpligtelse i vejlovens § 74 har i store træk alene medført ekstraomkostninger og forsinkelser for teleselskabernes udrulning af VHC-net (fibernet), og i dette perspektiv bør de sidste 10 års erfaringer inddrages, så målsætningen om afbureaukratisering, byrdelettelse, øget tilladelsesfrihed og enklere procedure reelt kan indfris. 9

TI, DE, DI og ITB opfordrer til, at korterevarende gravearbejder og alle gravearbejder på under 2.000 m i landdistrikter/ved maks. 80 km/t og 1.000 meter i byzone/ ved maks. 50 km/t i udgangspunktet undtages fra annoncerings- og koordineringsforpligtelsen. Af hensyn til genomsigtigheden i reglernes anvendelse og retssikkerheden opfordrer TI, DE, DI og ITB til, at udmøntningen af de nye hjemler i teleloven i §§ 74 og 74 a omhandlende undtagelse fra annoncerings- og koordineringsforpligtelserne sker efter klare og entydige principper.

4) Tidsfrister for ansøgning om gravetilladelser

Forordningen om gigabitinfrastruktur (GIA), artikel 1, stk. 3, indeholder mulighed for, at der nationalt kan opretholdes eller indføres foranstaltninger, som går videre end minimumskraverne i GIA, hvis foranstaltningerne har til formål at fremme fællesudnyttelse eller muliggøre en mere effektiv etablering af ny fysisk infrastruktur.

Det betyder, at der i Danmark vil kunne fastlægges kortere frister for sagsbehandlingen af ansøgninger om gravetilladelser end de i GIA artikel 7, stk. 5, fastsatte maksimale 4 måneder. Det fremgår af lovbemærkningerne side 81, at det er Digitaliseringsministeriets vurdering, at sagsbehandlingen af gravetilladelser under normale omstændigheder er kortere end de frister, der foreslås, og de derfor ikke vil give anledning til problemer for vejmyndighederne at overholde.

TI, DE, DI og ITB finder det problematisk, at der uændret fastlægges 4 måneders sagsbehandlingsfrist for ansøgninger af gravetilladelser. Det er meget uambitiøst, særligt i lyset af ambitionerne i den telepolitiske aftale 2025. Det kan også være med til at legitimere, at vejmyndighederne nedprioriterer en effektiv og kort sagsbehandlingstid, fx i forbindelse med store sagsbunker, længerevarende sygdom eller ferie blandt vejmyndighedens sagsbehandlere.

TI, DE, DI og ITB skal anbefale, at lovforslagets § 56, punkt 1, ikke medtages. I dette foreslås det, at vejlovens § 73, stk. 8, 2 pkt. udgår, hvorved transportministerens hjemmel til at fastsætte nærmere regler om, *"frister for vejmyndighedernes behandling af ansøgninger efter stk. 1-4"* ophæves.

TI, DE, DI og ITB kan ikke støtte denne ændring, idet der derved indføres en maksimal sagsbehandlingstid for graveansøgninger på 4 måneder, fra ansøgningen er fuldstændig, jf. GIA artikel 7, stk. 5 og den foreslåede bestemmelse i vejlovens § 73 a, stk. 4, med mulighed for forlængelse op til 4 måneder, jf. GIA artikel 7, stk. 5, og den foreslåede bestemmelse i vejlovens § 73 a, stk. 5.

Dette er en betragtelig forlængelse af de sagsbehandlingstider, som vejmyndighederne i dag anvender. Det synes helt ubegrundet i lyset af, at sagsbehandlingen af gravetilladelser i Danmark er fuldstændigt digitaliseret, og at sagsbehandlingstiden i nogle kommuner er blot 2-3 hverdage, men hvor den i andre kommuner er længere.

Af lovbemærkningerne til ændringen af vejloven i 2014¹ til § 73 fremgik det, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var blot **51 timer**:

"I dag kan man elektronisk søge om en gravetilladelse gennem systemet Web-GT, som bruges af 84 kommuner og Vejdirektoratet. De kommuner, der ikke anvender Web-GT, har enten deres eget elektroniske system eller behandler ansøgningerne manuelt. I

¹ <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/201412L00020>

2012 blev der behandlet over 80.000 ansøgninger om rådighed over vejareal i systemet, hvoraf langt hovedparten var ansøgninger om en gravetilladelse.

10

Vejmyndighederne behandler således rigtig mange gravetilladelser hvert år, og en meget stor del af ansøgningerne bliver derfor behandlet som standardafgørelser. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for en sag i Web-GT var i 2012 51 timer, hvilket også inkluderer politiets sagsbehandlingstid i de sager, der kræver politiets samtykke, f.eks. sager, hvor arbejdet kræver hastighedsnedsættelser, eller på anden måde medfører ændringer i trafikafviklingen."

TI, DE, DI og ITB skal derfor foreslå, at ambitionen om at sikre bedre rammevilkår for etablering af bredbåndsnet opretholdes, og at der fastlægges en væsentligt kortere frist for behandling af ansøgning om gravetilladelser, og at fristen fastsættes til maksimalt to uger efter modtagelse af fuldstændig ansøgning med mulighed for en ekstraordinær forlængelse på yderligere to uger.

5) Tidsfrister for tilladelse til opsætning af telemaster, som også omfatter byggetilladelser, landzonetilladelser og eventuelle dispensationer

Forordningen om gigabitinfrastruktur (GIA) indeholder i artikel 7 tidsfrister og procedurer for udstedelse af tilladelser og anlægsrettigheder. Disse frister omhandler også byggetilladelse og landzonetilladelse samt eventuelle dispensationer. Det fremgår af lovbemærkningerne side 126, at GIA ikke indeholder regler, der giver anledning til ændringer af planloven.

Det fremgår af lovbemærkningerne side 155-156, at:

"Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. indebære, at definitionen af begrebet tilladelse i artikel 2, nr. 10, i forordningen om gigabitinfrastruktur finder anvendelse. Dette begreb omfatter eksempelvis byggetilladelser, gravetilladelser og landzonetilladelser, som kommunerne er sagsbehandlingende myndigheder for i henhold til den relevante tilladelseslovgivning. Men også eksempelvis nødvendige dispensationer fra kommunerne eller nødvendige tilladelser eller dispensationer fra statslige myndigheder vil være omfattet. Det kan eksempelvis være dispensationer fra relevant beskyttelseslovgivning, herunder miljøbeskyttelse, kystbeskyttelse, kulturarvsbeskyttelse, fredninger og bevaringsværdige bygninger m.v.

Kommuneplaner, lokalplaner og lokalplantillæg udgør den planlægningsmæssige ramme, som kommuner skal agere inden for, når de behandler sager om tilladelser til at etablere elementer af VHC-net, jf. den foreslåede definition i § 3, stk. 1, nr. 4, eller øvrige elektroniske kommunikationsnet, jf. definitionen i teledirektivets artikel 2, nr. 1. Kommuneplaner, lokalplaner og lokalplantillæg vil derfor i udgangspunktet ikke være omfattet af forordningen om gigabitinfrastruktur."

Når teleselskaberne ansøger kommunerne om tilladelse til opsætning af en telemast, vil dette ske i form af én samlet ansøgning, som både omfatter ansøgning om landzonetilladelse (hvor dette er nødvendigt) og om byggetilladelse og nødvendige dispensation. Sagsbehandlingen af landzonetilladelse og byggetilladelse vil således samlet skulle behandles indenfor fristen på fire måneder efter datoen for modtagelse af en fuldstændig ansøgning, jf. GIA artikel 7, stk. 5.

TI, DE, DI og ITB forstår, at nogle kommuner forudser problemer med udstedelse af byggetilladelse og landzonetilladelse i én og samme proces, idet en landzonetilladelse, jf. planlovens § 60 a, ikke må udnyttes før efter, at klagefristen på fire uger er udløbet, samt at en rettidig klage har opsættende virkning, medmindre Planklagenævnet bestemmer andet, og at Planklagenævnet kan beslutte, at en meddelt tilladelse eller godkendelse ikke må udnyttes, og at et påbud ikke skal efterkommes, før der er truffet afgørelse i Planklagenævnet.

Umiddelbart forudser TI, DE, DI og ITB ikke, at det vil give anledning til problemer i forhold til overholdelse af sagsbehandlingsfristen på fire måneder, idet et teleselskab under alle omstændigheder ikke vil anvende en byggetilladelse og landzonetilladelse, før klagefristen er udløbet eller en eventuel klage til Planklagenævnet er færdigbehandlet.

I forhold til en maksimal sagsbehandlingstid på fire måneder, jf. GIA artikel 7, stk. 5, så er selvbærende gittermaster generelt i forhold til byggelovgivningen betragtet som traditionelle og simple konstruktioner, hvor belastningen af mastekonstruktionen oftest er vindlast, og den største risiko for svigt hænger typisk sammen med vindbelastningen.

Regeringen og KL indgik i december 2016 en aftale om at nedbringe sagsbehandlingstiderne for erhvervsrettede myndighedsopgaver med en tredjedel. Dette skulle bl.a. sikres gennem fastsættelse af servicemål, øget regelforenkling og en styrket vejledningsindsats. For godkendelse af byggesager for mindre kompliceret byggeri blev der fastsat et måltal på 40 kalenderdage, idet sagsbehandlingstiden regnes fra, en ansøgning er fuldt oplyst, til der er truffet afgørelse i sagen.

I KL's statistik for perioden 1. januar 2024 - 31. december 2024 fremgår det, at der er truffet afgørelse i 6588 sager om simple konstruktioner, og at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid er 55 kalenderdage, samt at servicemålet på 40 kalenderdage overholdes i 62 procent af sagerne.²

I lyset af det eksisterende kommunale servicemål for simple konstruktioner på 40 kalenderdage, bør det således kunne lade sig gøre at overholde en sagsbehandlingsfrist på fire måneder for telemaster. Det er TI, DE, DI og ITB's opfattelse, at det ikke er selve den bygningstekniske eller planmæssige sagsbehandling, som er den tidskrævende del af den kommunale sagsbehandling, men at det typisk er den politiske behandling og håndtering af naboklager, som gør sagsbehandlingen kompliceret og tidskrævende. TI, DE, DI og ITB skal derfor opfordre til, at kommunerne fastlægger retningslinjer og politikker for etablering af telemaster, således at sagerne kan behandles på et ensartet, transparent og fagligt grundlag, herunder at kommunerne også for mastesager overholder de allerede fastlagte kommunale servicemål.

6) Krav om tinglysning af gravearbejder på private arealer

Det fremgår af lovforslagets § 27, at der indføres pligt for ledningsejeren til at tinglyse kabler med tilhørende faciliteter på de berørte ejendomme. Dette krav gælder både etablering på privat og offentlig ejendom.

Det fremgår således af lovforslagets § 27, at:

”§ 27. Ejere af kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet med tilhørende faciliteter, der nedlægges i eller etableres på privat eller offentlig ejendom, i det omfang disse ejendomme er optaget i matriklen, skal for egen regning sikre, at kablerne med tilhørende faciliteter tinglyses med tilhørende tinglysningsrids på de berørte ejendomme. Stk. 2. Ejere af de berørte ejendomme skal medvirke til tinglysningen, jf. stk. 1.”

Det fremgår af bemærkningerne side 316, at det som nogen nyt entydig fastslås, at kabler skal tinglyses, at pligtsubjektet er ejeren af kablet, og at denne skal betale omkostningerne til tinglysningen.

Det fremgår af lovforslaget, at den nye § 27 er en videreførelse af gravelovens § 6. Gravelovens § 6 må imidlertid betragtes som et levn fra fortiden, som ikke bør videreføres i teleinfrastrukturloven.

² <https://www.kl.dk/media/pzqkqd0d/sagsbehandlingstider-til-udgivelse-2024-byg-og-virksomhedsmiljoe.pdf>

Gravelovens § 6 blev indført tilbage i 1997 og skulle i henhold til lovbemærkningerne *”sikre, at risikoen for skader på telekabler [...] minimeres.”* Bestemmelsen er ikke indholds- 12 mæssigt blevet ændret siden 1998. Sidenhen er lov om Ledningsejerregistret (LER-loven) blevet vedtaget i 2004, og Ledningsejerregistret (LER) er etableret netop med det formål at minimere risikoen for ledningsskader. Hensynet bag gravelovens § 6 er efter TI’s opfattelse ikke længere relevant, og tinglysningspligten er derfor for vidtgående.

Indføres der pligt til tinglysning af alle stikledninger til fiberforbindelser, estimeres det at påføre teleselskaberne en ekstraudgift på knap 1 mia. kr. i tinglysningsafgift samt yderligere et tilsvarende beløb i administrative omkostninger for teleselskaberne.

Ifølge telestatistikken opgjort for 2. halvår 2024 har 91 % af alle adresser adgang til at blive tilsluttet et fibernet. Imidlertid er der kun knap 1,4 mio. aktive abonnenter på fibernet, hvilket betyder, at omkring 0,9 mio. abonnenter mangler at blive tilsluttet et fibernet, som allerede ligger i vejen eller i ejendommen. Cirka 58 % af de danske husstande er i enfamiliehuse, hvilket betyder, at cirka 0,5 mio. enfamiliehuse mangler at blive tilsluttet.

Tinglysningsafgiften er 1.850 kr., jf. tinglysningsafgiftslovens § 7. Tinglysningsafgiften er 1.850 kr., og tinglysningsafgiften for 0,5 mio. fibertilslutninger beløber sig således til 925 mio. kr. Hertil kommer selskabernes administrationsomkostninger, som skønnes at udgøre en tilsvarende udgift.

I dag er det praksis, at teleselskaberne tinglyser, hvis der er betalt erstatning til matrikelejereren for placering af kablerne, dvs. hvor der er behov for at tinglyse særlige rettigheder for ledningsejereren ud over, hvad der er gældende for ledninger etableret under det generelle gæstprincip.

TI, DE, DI og ITB vurderer, at en sådan ubetinget tinglysningspligt er en økonomisk og administrativ byrde, som er helt unødvendig og uproportional, da sikkerheds- og dokumentationshensynene allerede varetages igennem LER-loven.

TI, DE, DI og ITB bemærker i denne sammenhæng, at den ovennævnte tinglysning af 0,5 mio. fibertilslutninger vil medføre en stor administrativ byrde for tinglysningsretten, som blandt andet skal gennemgå 0,5 mio. anmeldelser for at vurdere, om disse overholder kravene til tinglysning, samt evt. afvise tinglysning, give retsanmærkninger eller indføre tinglysningen i tinglysbogen, jf. tinglysningslovens kap. 4 (§§ 14-24).

Af lovbemærkningerne (side 316-317) fremgår følgende vedrørende, at begrundelsen for at fastsætte en tinglysningspligt er:

”Den foreslåede bestemmelse skal endvidere sikre, at der er gennemsigtighed om eksisterende kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet med tilhørende faciliteter på ejendommen i forbindelse med køb og salg af ejendommen, og skal som et supplement til reglerne i lov om Ledningsejerregistret være med til at forebygge, at kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet nedgravet på privat ejendom beskadiges utilsigtet.”

TI, DE, DI og ITB er ikke enige i denne betragtning. Teleselskaberne registrerer altid teleledninger i Ledningsejerregistret (LER), når der er tale om ledninger etableret i vejareal og på privat eller offentlig ejendom, og der søges altid LER-oplysninger, inden der graves. LER bør netop være dét sted, hvor der er et samlet og det mest fuldstændige overblik over nedgravede ledninger.

TI, DE, DI og ITB bemærker, at et formål ved GIA er et samle ét centralt informationssted. Hvis der oprettes flere centrale informationssteder, så skal der oprettes en fælles brugergræn-

seflade, jf. præambelbetragtning nr. 32. Yderligere skal det centrale informationssted give de i GIA artikel 4, stk. 1, nævnte oplysninger.

13

På det nuværende grundlag vil tinglysningsbogen ikke give de nødvendige oplysninger, jf. GIA artikel 4, stk. 1, og vil heller ikke have en fælles brugerflade med LER, jf. præambelbetragtning nr. 32. Brugen af tinglysningsregistret som centralt informationssted vil således ikke være konform med GIA artikel 4, stk. 1, og brugen af tinglysningsregistret som et supplement til LER vil ikke være konformt med formålet om ét centralt informationssted.

Følgende fremgår videre af lovbemærkningerne (side 317):

"Den foreslåede bestemmelse vil også kunne medvirke til at friholde ejere af privat ejendom fra en pligt til at forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret i forbindelse med gravearbejder på egen ejendom ved at sikre, at ejerne har kendskab til placeringen af kabler med tilhørende faciliteter på egen ejendom, jf. § 7, stk. 1, nr. 1, i lov om Ledningsejerregistret. Det vil kunne være mere byrdefuldt at forespørge i ledningsejerregistret end at slå op i sin egen ejendoms tingbog. Den foreslåede bestemmelse vil derfor kunne friholde ejere af privat ejendom for visse byrder i forbindelse med gravearbejder på egen ejendom".

TI, DE, DI og ITB stiller sig tvivlende overfor, at det skulle være mindre byrdefuldt at slå op i Tingbogen end LER, særligt i lyset af, at Tingbogen vil give adgang til betydelig færre ledningsoplysninger end et opslag i LER.

En privatperson, der skal grave på sin egen matrikel, er ikke forpligtet til at forespørge ledningsoplysninger i LER under forudsætning af, at denne i forvejen kender ledningernes placering, eller hvis denne ikke graver dybere end 40 cm under terræn, jf. LER-lovens § 7, stk. 2. Behovet for at forespørge oplysninger i LER er derfor allerede begrænset, da ejere af ejendom sjældent selv vil grave i terræn dybere end 40 cm.

I denne sammenhæng bemærkes det, at der pålægges et gebyr ved forespørgsler i LER på 0,007 kr. pr. påbegyndt m² (foreslået ændret til 0,015 kr.), jf. § 15, stk. 1, i BKG 2024-11-27 nr. 1315. Dette gebyr er dog fritaget ved forespørgsler på under 100 kr. pr. kalenderår, jf. § 15, stk. 3, i samme bekendtgørelse.

En ejer af en ejendom, som har pligt til at forespørge LER (dvs. som ikke er undtaget for forespørgsel, jf. LER-lovens § 7, stk. 2), vil således alene kunne blive pålagt en økonomisk byrde, hvis denne forespørger for mere end 14.285 m² (0,007 kr. pr. m²) / 6.666 m² (0,015 kr. pr. m²) på et kalenderår, da alt under er gebyrfrit.

TI, DE, DI og ITB er derfor betvivlende overfor, at det i bemærkningerne beskrevet hensyn til ejeren af ejendommen ikke blot allerede opnås gennem reglerne om gravning uden forespørgsel om LER, samt ved de i LER tilgængelige oplysninger, da LER reelt ikke pålægger nogen økonomisk byrde.

TI, DE, DI og ITB skal yderligere bemærke, at såfremt der indføres en ubetinget tinglysningspligt, vil dette betyde, at denne omkostning vil kunne blive overvæltet på slutbruger, og det vil dermed for matrikelejere kunne blive tilsvarende dyrere at blive fibertilsluttet.

TI, DE, DI og ITB støtter, at ledningsejeren gives en ensidig tinglysningsret, men kan ikke støtte, at dette bliver en ubetinget tinglysningspligt.

TI, DE, DI og ITB foreslår derfor, at § 27, stk. 1, ændres således:

"Ejere af kabler til brug for elektroniske kommunikationsnet med tilhørende faciliteter, der nedlægges i eller etableres på privat eller offentlig ejendom, i det omfang disse ejendomme er optaget i matriklen, skal kan for egen regning beslutte, at ~~sikre~~, at kablerne med tilhørende faciliteter tinglyses med tilhørende tinglysningsrids på de berørte ejendomme."

7) Mastedatabasen – adgang og annoncering

14

I § 12, stk.1, er der krav om, at frekvenstilladelsesindehavere (fladetilladelser) regelmæssigt skal indsende oplysninger om antennepositioner.

Mastedatabasen, som drives af Digitaliseringsstyrelsen i henhold til den gældende mastelovs § 16 med tilhørende bekendtgørelser, indeholder oplysninger om eksisterende og planlagte antennepositioner i Danmark. Det fremgår af lovbemærkningerne (side 84), at formålet med mastedatabasen er at skabe gennemsigtighed med placeringen af eksisterende antenner, det område, hvor det påtænkes at placere antenner, og den tjenestetype og teknologi, som antennepositionen anvendes til, og hvilken operatør, der ejer antennen. Mastedatabasen indeholder derimod ingen oplysninger om de fysiske master, hverken telemaster eller master, som anvendes til andre formål. Mastedatabasen er derved ikke egnet til at lokalisere eksisterende master med henblik på fælles udnyttelse.

TI, DE, DI og ITB **kan ikke støtte** en videreførelse af Mastedatabasen, men vil kraftigt anbefale, at denne afvikles og erstattes af et register, der kan benyttes til de opgaver, som skal foretages i medfør af GIA, fx annoncering af påtænkt etablering af master. Med et nyt register kan dette ske på en effektiv og sikker måde, herunder med afgrænsning af hvem, der kan få adgang til oplysningerne.

Mastedatabasen bør afvikles af følgende årsager:

- 1) Offentliggørelse på Mastedatabasen af en komplet oversigt over den præcise placering af alle antennepositioner i hele Danmark med en præcision i placeringen på 1 meters nøjagtighed udgør en helt uacceptabel sikkerhedstrussel mod radiokommunikationsnettene (herunder mobilnettene), som kan blive genstand for målrettede eller sporadiske tilfælde af hærværk, angreb eller terroranslag. Såfremt nogle skulle ønske effektivt at lamme al mobilkommunikation i et geografisk område, stilles der med Mastedatabasen et værktøj til rådighed, som udstiller alle de steder, hvor man skal angribe den kritiske radiokommunikationsinfrastruktur, og hvor man samtidig kan få vished for, at man ikke har overset eventuelle antennepositioner, som er mindre synlig fra jorden eller på et satellitkort.
- 2) I lyset af den sikkerhedspolitiske situation er det helt uforståeligt, at der fortsat skal være offentlig adgang til disse oplysninger om kritisk infrastruktur. I Norge har NKOM i 2022 lukket for offentlighedens adgang til oversigten over antennepositioner/mobilmaster. I Sverige blev den offentligt tilgængelige tjeneste Sändarkartan.se nedlagt den 4. januar 2010. Finland er der ikke en offentlig oversigt over antennepositioner.
- 3) Mastedatabasen er ikke blevet opgraderet de sidste 15 år. Der er fuldstændig ubegrænset mulighed for datahøst (hvilket flere gange er blevet påpeget overfor Digitaliseringsstyrelsen).
- 4) Mastedatabasens indberetningsmodul er meget langsomt, og valideringsparametrene blokerer for masseupload, hvilket betyder, at hvert enkelt teleselskab skal afsætte mellem 3 timer og 2 arbejdsdage hvert kvartal for at kunne uploade antenneoplysninger til databasen. Dette udgør en urimelig og unødvendig byrde for branchen.
- 5) Mastedatabasen er ikke egnet til at fremme eventuel mastedeling i overensstemmelse med forordningen om gigabitinfrastruktur, jf. artikel 4, idet Mastedatabasen alene indeholder oplysninger om antenneudstyr og ikke de fysiske master.

Såfremt Digitaliseringsministeriet og kommunerne ønsker at fremme mastedeling, er Mastedatabasen ikke et egnet værktøj og af hensyn til beskyttelsen af den samfundskritiske infrastruktur, skal TI, DE, DI og ITB på det kraftigste anbefale, at Mastedatabasen lukkes og erstattes af et nyt register med adgangsbegrænsning, som er målrettet opgaver direkte relateret til at let-

te udrulningen af digitale net. TI, DE, DI og ITB har påpeget problemerne gentagne gange over for Digitaliseringsstyrelsen og Center for Cybersikkerhed (nu Styrelsen for Samfunds- 15 sikkerhed).

I forhold til at fremme målsætningen om deling af master og andre høje konstruktioner, så er der primært behov for følgende oplysninger:

1. Mastens ejer
2. Mastens position (koordinater)
3. Mastens højde

Øvrig information om ledig plads i masten og mulighed for delingen af kapaciteten, skal som udgangspunkt afklares i den konkrete situation mellem masteejer og det selskab, som søger en plads på en given mast. De nævnte, meget begrænsede oplysninger, kan indgå i et nyt register med adgangsbegrænsning.

Vedrørende pligt til at indberette radiodækningsplaner

Pligten til, at teleselskaberne skal indberette planer for placering af nye antenner og den tjenestetype og teknologi, som antennepositionen ønskes anvendes til, er ikke oplysninger, som har en praktisk anvendelighed for offentligheden. Teleselskaberne bør derfor ikke fremadrettet pålægges en forpligtelse til at indsende disse oplysninger. Indberetninger skal begrænses til, hvad der er nødvendigt for at opfylde målet om billigere og hurtigere udrulning af digital infrastruktur. TI, DE, DI og ITB finder det ikke godtgjort, at der skulle være behov for indberetning af planer for placering af nye antenner (dvs. på eksisterende master, bygninger eller andre høje konstruktioner), idet disse placeringer hverken egner sig til deling mellem selskaberne og typisk heller ikke kræver tilladelse efter bygningsreglementet eller efter planloven.

I dag skal indberetningen af radiodækningsplaner ske med en præcis geolokation og en præcis adresse. Det forudsætter, at ønsker til fremtidige masteplaceringer kan identificeres meget præcist, hvilket ikke er tilfældet tidligt i processen, hvor der typisk er tale om et større søgeområde. Såfremt kravet om, at indberetning af radiodækningsplaner opretholdes som et krav om en præcis placering og adresse, kan konsekvensen være, at der startes borgerprotester og modstand mod en potentiel masteplacering på et meget løst og ukorrekt grundlag.

Sammenfattende skal TI, DE, DI og ITB anbefale, at Mastedatabasen lukkes, at der etableres et nyt register med adgangsbegrænsning, herunder særligt at den offentlige adgang til antennepositioners præcise placering fjernes, da radiokommunikationsnettene er samfundskritisk infrastruktur, som kan være genstand for målrettet hærværk, angreb eller terror, samt at et nyt register kun indeholder den nødvendige information til fremme af deling af infrastruktur. Indrapportering af radiodækningsplaner bør dermed reduceres til oplysninger om tilladelsesindehaver, søgeområde og forventet idriftsættelse. I forhold til eksisterende infrastruktur bør der alene være pligt til at indrapportere mastepositioner, da det primære formål bør være at fremme mastedeling, og oplysningerne bør alene omfatte masteejer, placering og højde.

Vedrørende undtagelse for offentliggørelse

Bemærkningerne til teleinfrastrukturlovens § 12, stk. 3 (s. 240) fremhæver et formål om gennemsigtighed for den almindelige borger. Dette hensyn har ingen relation til fremme af udrulning digital infrastruktur eller begrænsning af omkostningerne hertil. TI, DE, DI og ITB ser derfor ingen grund til at fastsætte sådan et formål i de kommende regler. Som nævnt ser TI, DE, DI og ITB nærmere det modsatte væsentlige formål at medvirke til at sikre samfundskritisk infrastruktur ved ikke at lade oplysninger om placering af infrastrukturen være offentligt tilgængelige. Hensynet til gennemsigtighed for den almindelige borger tilhører en tid med et andet trusselsniveau og en mindre kritisk rolle for digital infrastruktur for hele samfundet funktion.

Teleinfrastrukturlovens § 12, stk. 6 indeholder en mulighed for undtagelse for offentliggørelse af oplysninger ved indstilling fra Ministeriet for Samfundssikkerhed, Justitsministeriet eller Forsvarsministeriet. Hvis det foreslåede nye register eller Mastedatabasen ikke generelt underlægges adgangsbegrænsning, bør det sikres at den foreslåede regel kan anvendes til at undtage alle oplysninger om kritisk infrastruktur, herunder at lukke for offentlig adgang til Mastedatabasen eller det foreslåede nye register af hensyn til national sikkerhed m.v. Dette kan fx ske

på baggrund af de jævnlige trusselvurderinger, som Styrelsen for Samfundssikkerhed eller efterretningstjenesterne offentliggør således at offentliggørelse eller begrænsning afspejler 16 vurderingen af trusselsniveauet.

8) Adgang til fællesudnyttelse af master

I § 4, stk. 1, fremgår det, at ejere af master til radiokommunikationsformål skal imødekomme anmodninger om fællesudnyttelse fra operatører med henblik på etablering af VHC-net, jf. GIA.

Det fremgår af lovbemærkningerne side 53, at:

"Det vurderes ikke juridisk muligt at opretholde reglerne om, at master til radiokommunikationsformål skal udbygges eller udskiftes for at muliggøre fælles udnyttelse, hvor den eksisterende mast eksempelvis er for lav eller mangler bæreevne. Forordningens artikel 3, stk. 5, som er totalharmoniseret, angiver de grunde, som kan danne grundlag for at nægte at give adgang til f.eks. master til radiokommunikationsformål, herunder således, at adgang kan nægtes, hvis der er mangel på ledig plads." samt side 54, at "Det vil dog fortsat være muligt på frivillig basis at indgå aftaler om udskiftning eller udbygning for at imødekomme anmodninger om adgang til master til radiokommunikationsformål, hvis parterne kan blive enige herom og enige om vilkårene herfor."

Den nuværende mastelov indeholder i § 2 krav om, at ejere af master til radiokommunikationsformål skal imødekomme anmodninger fra andre om fælles udnyttelse, og dette gælder også, hvor fælles udnyttelse kræver udbygning eller udskiftning af den pågældende mast.

Den manglende videreførelse i teleinfrastrukturloven af pligten til at udbygge/ombygge eller udskifte en eksisterende mast vil have den uheldige konsekvens, at fællesudnyttelsen af eksisterende master bliver begrænset væsentlig – i forhold til situationen i dag – og dette vil overordnet set være i konflikt med formålet med teleinfrastrukturloven, som angivet i § 1, hvor det fremgår, at formålet med loven yderligere er at tilvejebringe gode rammer for fællesudnyttelse, og at det samlede antal master og disses påvirkning af omgivelserne begrænses mest muligt.

Problemet opstår alene i forhold til eksisterende master. For nye master fremgår det af lovforslagets § 29, stk. 1 – 3, at landzone- eller bygningsmyndigheden i forbindelse med ansøgning om tilladelse kan fastlægge vilkår for dimensioneringen af nye master eller ud- eller ombygning af eksisterende master med henblik på mastedeling.

I dag er det almindelig praksis, at teleselskaberne så vidt muligt deler telemaster, og at de derfor både er udlejere af kapacitet (antennepladser) på egne telemaster samt lejere af kapacitet på andre selskabers master.

I de tilfælde, hvor en eksisterende mast ikke har tilstrækkelig ledig kapacitet til at kunne imødekomme andre teleselskabers ønsker om mastedeling, følger det af mastelovens § 2, stk. 8, at enten masteejeren forestår en ombygning eller udskiftning af masten og afholder de hermed forbundne omkostninger, eller at den anmodende part pålægges at forestå etableringen af den nye mast og herunder at afholde alle omkostninger forbundet med udskiftningen. Den ansøgende part vil derved opnå ejendomsretten til den nyetablerede mast, men ejeren af den eksisterende mast har ret til en tidsubegrænset og gratis brugsret til den nyetablerede mast. Den tidsubegrænsede og gratis brugsret omfatter et antal positioner svarende til den aktuelle brug af den eksisterende mast på udskiftningstidspunktet (herunder udlejninger til tredjeparter på masten) samt reservationer af yderligere positioner, jf. mastelovens § 9, stk. 2, medmindre

andet aftales mellem parterne. Ejeren af den eksisterende mast kan kræve, at der indgås aftale om, at den nye mast skal blive stående i en periode svarende til den eksisterende masts restlevetid. I brancheregion er der udarbejdet standarder og standardkontrakter for overtagelser, udskiftninger eller ombygninger af master. 17

Med lovforslaget, hvor mastelovens § 2 med krav om udbygning eller udskiftning ikke videreføres, vil anmodninger om mastedeling kunne afvises med henvisning til manglende kapacitet på masten. En beslutning om ombygning eller udskiftning af masten vil således alene bero på en kommerciel beslutning, hvor det typisk ikke vil være kommercielt rentabelt med en udskiftning af masten.

Hvor den anmodende part overtager masten, vil den anmodende part skulle betale for:

- nedtagning af den eksisterende mast, samt fjernelse af fundament,
- etablering af ny mast med fundament,
- overflytning af eksisterende udstyr fra den tidligere mast til den nye.

For at undgå nedetid på udstyret i byggeperioden vil den nye mast typisk blive etableret ved siden af den gamle mast.

En sådan udskiftning af en eksisterende mast vil på trods af eventuel yderligere lejebetaling fra mastedelingen ikke kunne forrente den foretagne investering inden for en rimelig tidsperiode. Der vil være tale om en investering, som selv efter 20-25 års lejebetaling ikke vil kunne forrente sig selv. I denne situation vil den eksisterende masteejer tilsvarende have et stærkt incitament til at afslå en anmodning om mastedeling med henvisning til manglende ledig kapacitet. En udskiftning af en telemast vil sandsynligvis kun være rentabel i den situation, hvor der er to adgangs-anmodende parter til den eksisterende masteposition, dvs. hvor en mast med én operatør udskiftes med en mast med tre operatører, hvorved den forøgede lejeindtægt vil være tilstrækkelig til at kunne forrente udskiftningen af masten.

Den nuværende population af telemaster er af ældre dato og er derfor dimensioneret ud fra andre behov end de nuværende behov. Udstyret er med opgraderingen til henholdsvis 4G og 5G blevet tungere og mere pladskrævende. Den store del af de nuværende fællesudnyttede master vil ikke kunne gøres til genstand for yderligere mastedeling uden ombygning eller udskiftning.

Med den foreslåede lovgivningsmæssige ramme, som teleinfrastrukturloven kombineret med forordningen om gigabitinfrastruktur (GIA) etablerer for fællesudnyttelse af master, må det forventes, at en anmodning om mastedeling afslås med henvisning til manglende ledig kapacitet eller anvendelig kote, hvorfor der i stedet må etableres en ny telemast i nærheden af en eksisterende ældre mast.

Den eksisterende masteejer vil typisk ikke have incitament til at nedlægge sin egen mast, før der opstår en situation, hvor masten ikke længere kan bære masteejerens eget udstyr. Den nye masteejer har næppe incitament til at etablere en højere mast end nødvendigt, hvis der ikke er aktuelt efterspørgsel efter kapaciteten, og det er heller ikke givet, at kommunen vil tilade en højere mast end nødvendigt, hvis der ikke er et aktuelt og konkret behov.

Konsekvensen af de foreslåede ændringer vurderes derfor at blive, at det fremadrettet bliver sværere og mindre kommercielt attraktivt udskifte master med henblik på at kunne dele masteinfrastruktur, og at der kan forventes at blive etableret flere antennemaster i nærheden af eksisterende master, end tilfældet vil være med de nuværende danske regler.

9) Henvisning til teknisk specifikation for bygningsintern fysisk infrastruktur i BR18

I §§ 20 – 24 fremgår det, at det er Digitaliseringsstyrelsen, som er ressortansvar for kravene. Der er dermed ikke taget stilling til en eventuel indarbejdelse af kravene i Bygningsreglementet. 18

I lovbemærkningerne side 94 fremgår det, at kravet om etablering af bygningsintern fysisk infrastruktur ved større ombygningsarbejder finder anvendelse ved fx *"gennemgående ændringer af rør- og kabelføring, herunder renovering af faldstammer, vand- og varmforsyning, elledninger og kabel-tv mv., og kun i det omfang disse arbejder kræver byggetilladelse."* Tilsvarende vil kravet også kunne udløses ved renoveringsarbejder, som omfatter bygningers energimæssige ydeevne.

TI, DE, DI og ITB finder, at det er afgørende, at kravet om overholdelse af den tekniske specifikation for bygningsinternt fysisk infrastruktur, jf. forordningens artikel 10, afspejles i BR18, således at bygherrer og entreprenører er opmærksomme på specifikationerne, og at de efterlever kravene. I forhold til kommunernes mulighed for at sikre overholdelsen af kravene og muligheden for at kunne føre tilsyn med kravenes efterlevelse, er det også vigtigt, at kravene i den tekniske specifikation er tilgængelige og indarbejdet i BR18.

Hvis de tekniske specifikationer ikke bliver en del af BR18 er risikoen, at:

- 1) Kendskabet til de nye krav ikke udbredes tilstrækkeligt blandt byggeriets parter, dvs. blandt bygherrer, rådgivere og entreprenører – og endeligt blandt bygningsejerne.
- 2) Byggemyndighederne ikke i tilstrækkeligt omfang er opmærksomme på, at de har pligten til at sikre overholdelsen af de tekniske specifikationer,
- 3) Der opføres byggeri, eller gennemføres større vedligeholdelsesarbejder, hvor de tekniske specifikationer ikke overholdes, og hvor bygningsejeren senere kan blive pålagt en uforholdsmæssig stor byrde – herunder økonomisk – i forhold til at sikre en efterlevelse af kravene efter, at byggeriet eller ombygningsarbejdet er gennemført.
- 4) De økonomiske gevinster og adgangen til at sikre nem, hurtig og effektiv etablering af fibernet forspildes.

TI, DE, DI og ITB foreslår derfor, at den tekniske specifikation bliver omfattet af de krav, som skal være opfyldt i forbindelse med indgivelse af byggeansøgning, jf. §§ 7-15 (ansøgning om byggetilladelse) i BR18, samt §§ 40-46 i BR18 (afslutning af byggesag), og at det i en vejledning beskrives, hvad der skal foreligge af dokumentation ved ansøgning af byggetilladelse, og hvad der skal dokumenteres ved færdigmelding i forhold til overholdelse af kravene i den tekniske specifikation. Det er også afgørende, at det fremgår, hvorledes de tekniske specifikationer bliver omfattet af byggemyndighedens stikprøvekontrol, jf. BR18, og således at Danmark opfylder forordningens krav i artikel 10, stk. 5, om inspektion på stedet af bygningerne eller et repræsentativt udsnit.

10) Afvisning eller begrænsninger med henvisning til sikkerhedsforskrifter

Af § 10 fremgår det, at undtagelserne for reglerne om adgang omfatter sikkerhedsforanstaltninger, som er fastsat i medfør af anden lovgivning, men at adgang skal gives på de vilkår eller begrænsninger, som følger af reglerne, samt at adgangsreglerne ikke finder anvendelse (dvs. der kan gives afslag på anmodningen), hvis det er umuligt at give adgang.

Der er generelt et øget fokus på den fysiske sikkerhed i forhold til at give adgang til samfundskritisk infrastruktur. Det er positivt, at der er mulighed for at fastsætte en række vilkår for eller forholdsregler, der skal iagttages ved adgang til eller ophold i eller på fysisk infrastruktur, master til radiokommunikationsformål eller høje konstruktioner, herunder at der kan stilles krav om brug af særligt sikkerhedsudstyr, sikkerhedsgodkendelse, certificering eller kvalifikati-

oner, særlige uddannelseskrav, eller krav om ledsaget adgang m.v., og at disse krav skal være konkret begrundet og forholdsmæssigt afpasset.

19

TI, DE, DI og ITB støtter denne balancerede tilgang, og at begrænsninger af hensyn til sikkerhedsforskrifter skal være konkret begrundet og ikke kan anvendes generelt og uforholdsmæssigt.

TI, DE, DI og ITB står naturligvis til rådighed for yderligere dialog og eventuelle spørgsmål.

Med venlig hilsen

Jakob Willer
Direktør
Teleindustrien

Poul Noer
Fagchef for digital
infrastruktur
Dansk Erhverv

Troels Johansen
Chefkonsulent
IT-Branchen

Anders Skovbakke
Chefkonsulent
DI digital, Digitali-
seringspolitik